

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Лексические лакуны и средства их компенсации
(на материале русского и украинского языков)»**

Пилипчук Анастасия Вадимовна

Научный руководитель –
профессор
Ровдо И. С.

РЕФЕРАТ

Объем дипломной работы составляет 50 страниц, включает 2 приложения. Список литературы включает 39 использованных источников.

Ключевые слова: ЛАКУНА, ЗАПОЛНИТЕЛЬ ЛАКУНЫ, ЦЕЛЬНО-ОФОРМЛЕННЫЙ НОМИНАНТ, РАЗДЕЛЬНООФОРМЛЕННЫЙ НОМИНАНТ, СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ ТИП.

Объект исследования: заполнители лагун русского языка по отношению к украинскому языку и украинского языка по отношению к русскому.

Предмет исследования: структурно-семантические типы заполнителей лагун в данной паре языков и причины их появления.

Цель работы: выявить лексические лагуны украинского языка по отношению к русскому языку и русского языка по отношению к украинскому и дать структурно-семантическую характеристику заполнителей лагун.

Основным методом исследования является метод сопоставительного анализа. Он используется для изучения соотношений лексико-семантических и словообразовательных систем русского и украинского языков в синхронном срезе. Использовались также методы описательного и квантитативного анализов.

Проводится двусторонний сопоставительный анализ: в направлении от русского языка к украинскому, затем от украинского к русскому, что даёт возможность поставить два языка в равноправное положение.

Фактический материал для исследования был выбран из переводных словарей: «Новейший русско-украинский, украинско-русский словарь» Петраковского А. Ю., изданный в 2012 году и содержащий 100 000 слов и «Украинско-русский словарь» под редакцией Ермоленко Светланы Яковлевны, изданный в 2013 году и содержащий 65 000 слов.

В результате исследования была дана классификация структурно-семантических соответствий в межъязыковых парах «ЦН – РН (заполнитель лагуны)», а также тематическая классификация данных пар.

Достоверность исследования подтверждается ссылками на библиографические источники, а также большим объемом исследованного материала.

Результаты исследования и материалы работы могут быть использованы в дальнейшем при изучении лагун и способов их компенсации, составлении специальных словарей слов русского/украинского языка, не имеющих однословных соответствий в украинском/русском языке, а также в образовательном процессе – при изучении лексики двух близкородственных языков в школе и ВУЗ.

РЭФЕРАТ

Аб'ём дыпломнай работы складае 50 старонак, уключае 2 дадаткі. Бібліяграфічны спіс уключае 39 выкарастаных крыніц.

Ключавыя словы: ЛАКУНА, ЗАПАЎНЯЛЬНІК ЛАКУНЫ, СУЦЭЛЬНААФОРМЛЕННЫ НАМІНАНТ, АСОБНААФОРМЛЕННЫ НАМІНАНТ, СТРУКТУРНА-СЕМАНТЫЧНЫ ТЫП.

Аб'ект даследавання: запаўняльнікі лакун рускай мовы ў адносінах да ўкраінскай мовы і ўкраінскай мовы ў адносінах да рускай.

Прадмет даследавання: структурна-семантычныя тыпы запаўняльнікаў лакун у дадзенай пары моў і прычыны іх узнікнення.

Мэта работы: выявіць лексічныя лакуны ўкраінскай мовы ў адносінах да рускай мовы і рускай мовы ў адносінах да ўкраінскай і даць структурна-семантычную характарыстыку запаўняльнікаў лакун.

Асноўным метадам даследавання з'яўляецца метада супастаўляльнага аналізу. Ён выкарыстоўваецца для аналізу суадносін лексіка-семантычных і словаўтваральных сістэм рускай і ўкраінскай моў у сінхронным зрэзе. Выкарыстоўваліся таксама метады апісальнага і квантытатыўнага аналізаў.

Праводзіцца двухбаковы супастаўляльны аналіз: у напрамку ад рускай мовы да ўкраінскай, затым ад ўкраінскай да рускай, што дае магчымасць паставіць дзве мовы ў раўнапраўнае становішча.

Фактычны матэрыял для даследавання быў выбраны з перакладных слоўнікаў: «Новейший русско-украинский, украинско-русский словарь» Петракоўскага А.Ю., які выдадзены ў 2012 годзе, і змяшчае 100 000 слоў і «Украинско-русский словарь» пад рэдакцыяй Ярмоленка С. Я., які выдадзены ў 2013 годзе, і змяшчае 65 000 слоў.

У выніку даследавання была прыведзена класіфікацыя структурна-семантычных адпаведнікаў у міжмоўных парах «СН – АН (запаўняльнік лакуны)», а таксама тэматычная класіфікацыя дадзеных пар.

Дакладнасць даследавання пацвярджаецца спасылкамі на бібліяграфічныя крыніцы, а таксама вялікім аб'ёмам даследаванага матэрыялу.

Вынікі даследавання і матэрыялы работы могуць быць выкарыстаны ў далейшым пры вывучэнні лакун і спосабаў іх кампенсацыі, складанні спецыяльных слоўнікаў слоў рускай / ўкраінскай мовы, якія не маюць аднаслоўных адпаведнікаў ва ўкраінскай / рускай мове, а таксама ў адукацыйным працэсе – пры вывучэнні лексікі дзвюх блізкароднасных моў у школе і ВНУ.

ABSTRACT

The volume of the diploma work is 50 pages, it includes 2 attachments. References include 39 sources.

Keywords: LACUNA, LACUNA FILLER, INTEGRATED NOMINANT, SEPARATELY DEFINED NOMINANT, STRUCTURAL-SEMANTIC TYPE.

The object of the study: Russian fillers lacunae in relation to Ukrainian and Ukrainian fillers lacunae in relation to Russian.

The subject of the study: the structural and semantic types of fillers of lacunae in this pair of languages and the reasons for their emergence.

The purpose of the work: to reveal the lexical lacunae of Ukrainian in relation to Russian and Russian in relation to Ukrainian and to give a structural and semantic description of the fillers of lacunas.

The main method of investigation is the method of comparative analysis. It is used to study the relations between the lexical-semantic and word-formation systems of Russian and Ukrainian in a synchronous section. Methods of descriptive and quantitative analyzes were also used.

A bilateral comparative analysis has carried out: from Russian to Ukrainian, then from Ukrainian to Russian, which makes it possible to put the two languages in an equal position.

The actual material for the study was selected from translation dictionaries: "Новейший русско-украинский, украинско-русский словарь" by Petrakovsky A., published in 2012 and containing 100 000 words and the "Украинско-русский словарь" edited by Yermolenko S., published in 2013 and containing 65,000 words.

As a result of the research, the classification of structural and semantic correspondences in interlingual pairs "IN – SDN (lacunary filler)" was given, as well as a thematic classification of these pairs.

The reliability of the study is confirmed by references to bibliographic sources, as well as by the large volume of the material studied.

The results of the research and the work itself can be used later to study lacunae and methods of their compensation, to compile special dictionaries for words of Russian / Ukrainian that do not have single-word correspondences in Ukrainian / Russian, and also in the educational process – when studying the vocabulary of two closely related languages in school and university.